

LISA GRAF

Lindt & Sprüngli

Dvaja rivali a jeden
čokoládový sen

Lindt & Sprüngli

Dvaja rivali a jeden
čokoládový sen

Z nemeckého originálu:

Lisa Graf: Lindt & Sprüngli:

First published in 2025 by Zwei Rivalen, ein Traum

a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH,

München, Germany

Copyright © Lisa Graf, 2025

Vydalo vydavateľstvo Verbarium s. r. o., pod značkou Cappuccino,
Bratislava, 2026

Preklad: Jozef Zelizňák

Jazyková redaktorka: Anita Ráczová

Zodpovedná redaktorka: Ildikó Jančo Mészáros

Návrh obálky: Bürosüd

www.buerosued.de

Fotografie na obálke: © Abigail Miles/Arcangel Images

Grafická úprava: Chiara Helységová

Tlač: FINIDR, s.r.o., Český Těšín

ISBN 978-80-8219-200-4

LISA GRAF

Lindt & Sprüngli

Dvaja rivali a jeden
čokoládový sen

Preložil Jozef Zelizňák

cappuccino

*Pre Kathrinu, Hedi, Marie a Elise,
pre Biniu, Aveline a pre Fanny*

Denné dielo

*„Slnko už kleslo, svet sa oddal snu,
a hmly večera šli sem a tam cez tmu;
ležal som hore v horách, mdlý a ustatý,
a v hrudi spev, dosiaľ nezačatý.
Vtom kývali mi jedle, ako v smiechu,
aj nízky mach sa výsmešne díval nahor
so svojimi červami, čo priadli v spechu,
a nebo sa mi rozosmialo sponad hôr.“ **

Gottfried Keller
(1819 – 1890)

** Prebásnil Jozef Zelizňák*

„Keď ti už z koša maškrtia, nechaj si čosi pre seba.“

Básne, Krotké xénie 5

*„Ludstvo, ako pozorujem, nech si k svojmu najvyššiemu cieľu
kráča akokoľvek ďaleko – cukrári vždy postúpia za ním.“ **

List Marianne von Willemerovej, Weimar, 13. januára 1832

*Johann Wolfgang von Goethe (1749 – 1832),
ktorý si na cesty vždy brával aj trochu čokolády*

** Preložil Jozef Zelizňák*

Bern, 1863

RUDOLF LINDT

„Rudolf!“ zvolala pestúnka.

Rudolf na ňu letmo pozrel a zamával jej.

Caroline s jeho sestrami Annou a Emmou stáli pri stánku priamo pred odpornými muškátmi s hrubými tmavozelenými listami, ktoré boli na dotyk chlpaté ako mačacie labky. Našla ho pohľadom, zamávala mu, aby sa k nim pridal. Rudolf však len zavrtel hlavou. Nenávidel muškáty. Nech sa ich červené kvety akokoľvek vynímali na balkónoch a verandách meštianskych domov, Rudolfovi smrdeli. Kvetina, ktorá nevonia, ale páchne, je ako slnko, ktoré nehreje, alebo tráva, ktorá pichá do bosých chodidiel ako strnisko.

„Zostaň tam!“ zakričala Caroline.

Anna, najstaršia z jeho troch sestier, znechutene stisla pery. Hoci bola mladšia ako on, správala sa k nemu ako druhá pestúnka, sledila za ním a pri prvej príležitosti naňho žalovala rodičom. Štvorročná Emma sa túlila k staršej sestre a nasledovala ju ako tieň.

Rudolf zdvihol ruku na znamenie, že Caroline počul, a zastal. Rozhliadol sa po trhu. Všetko bolo v pohybe. Trhovníci pobehovali okolo tovaru, gestikulovali, nahlas vychvaľovali svoju ponuku alebo sa hádali so zákazníkami, ktoré sa sťažovali, že ich zelenina nie je dosť čerstvá, alebo že zemiaky páchnu hnilobou. Rudolf sa už naučil, že napokon rozhodne cena. Lebo po dvoch či troch nepríjemných slovných výmenách sa takmer vždy začalo zjednávať.

„Dám vám štyri za vaše zemiaky,“ povedal muž v čiernom klobúku.

„Štyri? Vy žartujete! Minimálne šesť.“

Muž si nadvihol klobúk a poškrabal sa za pravým uchom. Potom zavrtil hlavou a vykročil ďalej.

„Počkajte, počkajte,“ kričal za ním predavač. „Tak sa rozhodnime na piatich.“

Kupujúci sa ešte raz zastavil, znova sa poškrabal za uchom, potom prikývol a vrátil sa.

Rudolf už zabudol na Caroline aj na sestry a odbočil smerom k Marktgasse, do chaosu ľudí, koní a povozov. Zeleninári z okolia ponúkali tovar priamo z vozov. Predavačka vajec sedela na trojnožke a na kolenách sa jej knísal veľký okrúhly košík. Kvetinárka rozložila svoje kyticky fialiek na zem na ošúchanú plachtu. Nebola oveľa staršia ako Rudolf, možno o dva či tri roky, a keď sa usmiala, odhalila krásne biele zuby. Rudolf jej úsmev opätoval, ale neotvoril ústa, v ktorých mu ešte chýbali dva horné rezáky. Pritom mal v lete osláviť ôsme narodeniny. Najradšej by dva nasledujúce roky preskočil, aby bol už taký veľký ako kvetinárka. Zo všetkého najviac by si však želal jej zuby.

„Môžeš mi na chvíľu postrážiť kvety?“ oslovilo ho dievča. „Hneď sa vrátim.“

Skôr než Rudolf stihol odpovedať, rozbehlo sa k fontáne, vytiahlo spod zástery džbán a naplnilo ho vodou. Potom od-

ložilo džbán a priložilo ústa priamo pod tečúcu vodu. Bolo jasné, že to nerobí prvýkrát.

Keď uhasilo smäd, utrelo si ústa a vrátilo sa s naplneným džbánom ku kvetom. Usmialo sa a opäť ukázalo nádherné biele a predovšetkým kompletne zuby. Mohlo sa Rudolfovi poďakovať, ale nepovedalo nič.

Oproti mal stánok zeleninár z Ticina. Okolo krku si uviazal červenú šatku a tenké fúzičky mal ako maľované. Na vozíku mal naskladané uhorky, na jednej strane zelené, na druhej hrubšie, tmavofialové, aké Rudolf ešte nikdy nevidel.

„Buongiorno,“ pozdravil ho predavač a ukázal na zelené uhorky. „*Bellissime zucchine**.“

Tie s fialovou šupkou nazval *melanzane*. Vzal žltý kvet, veľký ako pohár, a nechtom ho odtrhol z plodu.

„*Bellissimo fiore di zucca***,“ povedal a položil ho Rudolfovi do dlane.

Rudolf sa poďakoval a hneď si spomenul na otca. Vari už niekedy videl taký veľký kvet uhorky? Otcova lekáreň bola len pár krokov odtiaľ na druhej strane Marktgasse. S kvetinou, ktorá sa mu sotva zmestila do ruky, vybehol na cestu. Klepot konských kopýt na dlažbočných kockách a škripanie železných kolies voza začul príliš neskoro. Už cítil v nose smrad spoteného koňa a videl strach vo veľkých tmavohnedých očiach, keď zviera zdvihlo hlavu a začalo prešľapovať, akoby sa chcelo vzopnúť. Rudolf stál ako ochromený. Zrazu ho niekto chytil za rameno a trhnutím odtiahol spod konských kopýt. Zatackal sa a chvíľu hľadel do hnedých očí a na ústa so snehobielymi zubami. Pribehol k nemu aj predavač uhoriek.

„*Madonna!*“ zvolal a prežehnal sa.

Rudolf si oprášil hnedé vlnené nohavice a uškrnul sa na kvetinárku. Skôr než stihol čokoľvek povedať, niekto ho schmatol za plecía. Zvrtol sa. Caroline a hneď za ňou Anna

* *Prekrásne cukety*

** *Prekrásny tekvicový kvet*

si od ľaku zakrývali ústa dlaňou. Malej Emme stekali po okrúhlej tvári slzy.

„Rodolphe, čo to zas stváraš?“ pokarhala ho Caroline s francúzskym prízvukom a stále ho držala okolo ramien. „Ublížil si si?“

Od rozrušenia ho oslovila *Rodolphe*. Tak ho volala, len keď boli sami, alebo keď sa mu prihovárala po francúzsky. Rodičom sa to nepáčilo, ale Rudolf miloval francúzsku verziu svojho mena.

„Zachránila ma pred konským povozom,“ kývol na dievča s kvetinami.

„Tak to sa jej musíš poďakovať,“ vyzvala ho pestúnka. Potom sa obrátila na dievča. „Ako sa voláš?“

„Binia,“ predstavila sa kvetinárka.

„A kde bývaš?“

„Dolu,“ ukázalo dievča na vežu Zytglogge. Ulicou Kramgasse sa staré mesto zvažovalo k rieke Aare. „V štvrti Matte. Môj otec je lodník.“

A môj zas lekárnik, chcel povedať Rudolf, a bývame tu hore, na Marktgasse. Ale to si tá Binia určite už domyslela, keď videla pestúnku a jeho sestry Annu a Emmu v bielych blúzkach a tmavomodrých vlnených kabátikoch. Tak vyzerajú dievčatá z lepšej rodiny, než je tá jej. Rudolf jej strnulo podal ruku a povedal:

„Ďakujem, Binia.“ Potom sa obrátil na pestúnku. „Počkaj tu, hneď som späť.“

„Ale už dávaj na seba pozor!“ zvolala za ním Caroline.

Rudolf bežal do blízkej cukrárne Kuentz. Rýchlo spočítal, koľko mincí má vo vrecku.

„Čo ponúknete?“ spýtala sa ho milá slečna s čipkovanou čiapočkou, keď prišiel na rad.

Rudolf si vybral čokoládu.

„A akú by si mladý pán prial?“

„Tú od Kohlera,“ odpovedal Rudolf.

„Dobrá voľba,“ poznamenal cukrár, ktorý práve vošiel do predajne. „A mladý pán Lindt je s tou rodinou navyše príbuzný, všakže?“

Kuentz poznal jeho otca, lekárnik Lindta z ulice Marktgasse, a pravdepodobne aj jeho starého otca, doktora Lindta, ktorý mal ordináciu na Hotelgasse.

„Je to tak,“ prikývol Rudolf. „*Monsieur Kohler* z Lausanne je môj prastrýko.“

„Tak to by ste si mohli čokoládu kúpiť priamo uňho v továrni,“ žmurkol na chlapca cukrár.

„Potrebujem ju hneď,“ usmial sa Rudolf. „Má to byť darček.“

„Tak vám ju pekne zabalíme, však, Greth?“

Rudolf zaváhal.

„Stačí aj obyčajný papier,“ rozhodol sa.

„Žiadna mašlička?“ spýtal sa cukrár.

„Nie, bez mašličky.“

Rudolf videl obe sestry zvedavo nakúkať cez výklad. Keď vyšiel z obchodu s balíčkom, Anna sa ho spýtala:

„Čo v ňom máš?“

„To ťa nemusí zaujímať,“ odvrkol Rudolf a bežal späť k Binii, aby jej ho odovzdal.

Za pár zvyšných drobných kúpil od nej jednu z kytíciek a daroval ju Caroline. Keď sa potom obzrel do stredu ulice, kde ho takmer zrazil koč, všimol si žltý *fior di zucca* – názov toho kvetu si zapamätal –, pošliapaný konskými kopytami a rozdrvený kolesami voza.

BINIA HAABOVÁ

Len čo chlapec s pestúnkou a dvoma malými sestrami odišiel, Binia vytiahla balíček z vrecka sukne. Z hodvábneho papiera vybalila tabuľku čokolády. *Chocolat Kohler*, prečítala si na elegantnom modro-bielom obale. Aj ten Binia otvorila, privoňala k tmavej čokoláde, prešla po nej jazykom a potom ju zase zabalila. Túžila si svoj poklad ešte na chvíľu uchovať, nechcela ho zhltnúť tu, medzi všetkými tými ľuďmi, a potom ísť domov s prázdnyimi rukami, akoby sa vôbec nič nestalo. Pritom sa dnes stalo niečo veľmi dôležité: dostala prvú čokoládu svojho života. Ktovie, či sa to ešte niekedy zopakuje? Nemohla ju preto zjesť len tak ako kúsok tmavého chleba alebo zrelé jablčko.

Rada by sa s tým pokladom pochválila priateľom z Mat-te. Ale potom by sa s nimi musela podeliť. To nechcela. Čokoláda je len jej. Zaslúžila si ju, lebo nespustila z očí toho pôvabného chlapca so svetlými očami a až príliš krásnymi perami. Ani vtedy, keď sa s tým hlúpym žltým kvetom chystal skočiť priamo pod kolesá voza a konské kopytá na Marktgasse. Hneď nechala fialky, pribehla k nemu a stiahla ho za rameno späť, skôr než by ho kôň pošliapal. Ten chlapec bol rojko. Ako sa len snažil neotvárať ústa, aby skryl medzeru medzi zubami. Aké zlaté! Uvidí ho ešte niekedy? Možno na trhu. Náhodne. Žili síce v jednom meste, ale ona dolu pri rieke, on hore. Neďaleko od seba, a predsa v dvoch rôznych svetoch.

Mama poslala Biniu s fialkami na trh. Predtým jej vydrhla tvár a ruky. Zaplietla jej vrkoč, stočila ho na zátylku do drdolu a priplla sponkami. Prinútila ju dokonca obliecť si čerstvo vypranú košeľu, ako keby bola nedeľa. Aj tak nepredala ani polovicu kyticiek.

Fialky si človek vie takto počas jari nazbierať v lese aj sám. Ona neurobila nič zlé, ani raz si nešpárala v nose, nepískala si ani nekliala. Strčila zvyšné kyticčky do džbánu. Možno by to mohla skúsiť znova v najbližší trhový deň. Lebo dnes veľa nezarobila. Mince si schovala v jednom vrecku sukne. V druhom si niesla balíček s čokoládou. Vzala šatku, uviazala si ju okolo krku a prebehla pod oblúkmi veže Zytglogge, okolo fontány Zähringerbrunnen, po Kramgasse a potom po Gerechtigkeitsgasse až k rieke. Z Nydegasse zbehla po schodoch do štvrte Matte. Odtiaľ však nešla priamo domov, ale vklzla pod prvý oblúk mosta Nydegbrücke.

Na tomto mieste na brehu úplne zelenej rieky, ktorá pramenila z ľadovca, bola celkom sama. Sadla si na jeden z veľkých kameňov, vyhladených pieskom a prúdom rieky, a vybalila si čokoládu. Znova pritisla nos k hnej dobre, privoňala si, obľízala ju a odhryzla si prvú, maličkú štipku. Chutila veľmi sladko, ale nielen cukrom. Nevoňala fialkami ani žiadnou inou kvetinou, ktorú by Binia poznala, a kakao bolo až horké. Spolu so sladkým cukrom a omamnou vôňou to však vytváralo celkom nový zážitok. Takto teda chuti čokoláda! Binia ešte chvíľu sedela pod mostom a kúsok po kúsku si čokoládu rozpúšťala na jazyku. Poslednú kocku si zase zabalila, aby si ju uchovala ešte na pár hodín či dní. Potom vzala džbán a utekala domov.

RUDOLF LINDT

Dohodli sa, že rodičia sa o tom nedozvedia.

„Našťastie sa nič nestalo,“ konštatovala Caroline, než vošli do domu. Rudolfovi bolo jasné, že ju trápia výčitky sve-

domia, pretože naňho nedala pozor, lebo vyberala muškáty. Keď prišli domov, nikto nič nepovedal. Ešte aj Anna a malá Emma mlčali. Matka si všímala len muškáty. Obdivovala jasnočervené kvety a hrubé listy a zdalo sa, že vôbec necíti ich smrad. Slúžka ich mala ihneď zasadiť do kvetináčov a vyložiť von na parapet. Z jedálne sa ozývalo štebotanie a občasné výkriky. Jeho najmladšia sestra Fanny sa v detskej ohrádke oboma rukami chytila mriežok a postavila sa. Spoznala Rudolfa, natiahla k nemu rúčky a radostne sa zachichotala, keď ju vzal do náručia. Fanny s orieškovohnedými očami a plavými kučerami vyzerala ako bábika.

Caroline obedovala v kuchyni s personálom. Keď sa otec vrátil domov a rodina zasadla k stolu, Anna sa napokon neudržala.

„Dnes Rudolfa na trhu takmer prešiel koč,“ začala.

„Čože?“ začudovala sa matka. „Caroline mi nič nespomínala. Ani Rudolf.“

Pozrela na syna.

„Veď sa nič nestalo,“ povedal rýchlo Rudolf. „Len som chvíľu nedával pozor.“

„A kde bola pestúnka?“ spýtal sa otec a ako vždy dopil polievku priamo z taniera. „Nemá na vás nezbedníkov dávať pozor?“

„Na chvíľu sa zastavila pri stánku s muškátmi,“ vysvetlil mu Rudolf.

„V poslednej chvíli ho zachránila kvetinárka,“ hrala sa šesťročná Anna na dôležitú. „Inak by ho prešiel voz alebo rozdupal kôň. Mohol ho zabiť!“

Rudolf kopol Annu do píšťaľy. Zjojkla, ale ani to ju nezastavilo.

„A potom ešte tej chudinke kúpil čokoládu u Kuentza!“

„Prečo práve čokoládu?“ spýtala sa matka.

„Prečo nie?“ nechápal Rudolf. „Veď čokoládu má rád každý, najmä dámy.“

„Tá kvetinárka bola chudobné dievča, a nie dáma,“ pripomenula mu matka. „Viac ako čokoláda by sa jej zišla múka, zemiaky, mäso a vajcia. Aby jej mama nasýtila rodinu.“

„No dobre,“ povedal Rudolf a nedal najavo svoje sklamanie. „To jej kúpim na najbližšom trhu.“

„Máš toľko peňazí?“ zaujímal sa otec.

„Nasporil som si.“

„Ale nepreháňaš to?“ Matka zavrtela hlavou. „Najprv čokoláda a teraz ešte aj mäso?“

„Či preháňam?“ spýtal sa Rudolf. „Tá Binia mi zachránila život. Nezaslúži si za to pár mincí z mojej pokladničky?“

„V tom má chlapec pravdu,“ prisvedčil otec. „A ak ti peniaze nepostačia, príd' za mamou alebo za mnou. Požičiame ti.“

Rudolf venoval sestre víťazoslávny pohľad. Samozrejme, so stisnutými perami. Kedy mu už konečne dorastú horné rezáky! S tou medzerou medzi zubami si pripadal tak hlúpo. Aspoňže Anna nežalovala, že ho Caroline zase oslovovala Rodolphe, hoci to mama nemá rada.

V pokladničke nenašiel ani zďaleka toľko peňazí, ako si predstavoval. Potom si spomenul, že len nedávno minul peniaze na narodeninový darček pre Caroline. Mama ho síce odhovárala, ale Rudolf jej chcel darovať niečo pekné, veď bola prvou pestúnkou, ktorú mal naozaj rád. Keď sestry večer zaspali, potichu mu spievala francúzske pesničky. Alebo mu recitovala niektorú z La Fontainových bájok.

„Maitre Corbeau, sur un arbre perché, tenait en son bec un fromage.“

Najprv po francúzsky a potom mu príbeh o líške, ktorá bola oveľa múdrejšia ako havran a ľstou ho pripravila o kúsok syra, preložila.

Na druhý deň mala Caroline voľné popoludnie. Keď sa kuchárka po obede utiahla, aby si zdriemla, a Rudolf ju za dverami jej kutice počul chrápať, vkradol sa do komory. Na

dno košíka položil chlieb, pridal dve hrubé klobásky a navrch tucet vajec, ktoré po jednom zabalil do novinového papiera. Medzi ne ešte poukladal pár jabĺk a všetko prikryl utierkou. Nechcel, aby sa ho ľudia na ulici pýtali, kam to všetko nesie.

Už si ani nespomínal, kedy bol naposledy v štvrti Matte, pri ohybe rieky Aare, kde na rozdiel od tých hore v meste obytné domy neboli ani trochu honosné. Buď vtedy jeho otec navštívil nejakého remeselníka, alebo si išiel vyzdvihnúť tovar pre lekárňu, ktorý mu vozili lodníci po rieke. Možno tam ani nebol s otcom, ale vzal ho tam jeho pomocník. Deti z Matte mali vlastnú školu a niekto ako on z hornej časti mesta tam nemal spolužiakov a už vôbec nie kamarátov. Rudolf si však ešte pamätal cestu. Spoza dómu, z veľkej vyhlídkovej plošiny pod gaštanmi, bolo vidieť úzke priečelia domov aj lode a plte, ktoré plávali po prúde, aby vyložili svoj tovar v Matte. Bolo ich celkom veľa a zhora vyzerali ako hračky.

Na konci ulice Münstergasse našiel Rudolf vstup na strmé schody Mattetreppe. Snažil sa ich pri chôdzi počítať, ale dostal sa len k tridsiatim piatim. Musel predsa dávať pozor na košík s tuctom vajec. Vtom začul za chrbtom rýchle kroky. Prudko sa zvrtol a všimol si, že za ním po schodoch schádzajú dvaja väčší chlapci, jeden so širmicou na hlave a s trakmi cez košeľu a druhý o niečo menší, ale stále vyšší ako Rudolf. Keď Rudolf začul, ako sa približujú, košík zovrel pevnejšie. Rozprávali sa, ale nerozumel všetkému. Napokon ho dobehli, Rudolf ustúpil a ten s trakmi ho oslovil. Rudolf nereagoval. Srdce mu hlasno búšilo. Pritlačil sa k stene, aby mohli prejsť, ale oni sa rozhodli nenechať ho na pokoji.

„Kam ideš?“ spýtal sa chlapec, zrejme už druhýkrát.

„Do Matte,“ odpovedal Rudolf.

„Aha, tento drobec ide k nám do Matte. Čo tu hľadá fešáček s čistými pančuchami a naleštenými topánkami? Jürg, len si ho obzri. Takého fešáka u nás v Matte stretneš málokedy.“

Jürg sa uškrnul.

„A čo ten košík? Ideš nakupovať?“

„Nie,“ odpovedal Rudolf. „Niečo nesiem.“

Hneď si predstavil, ako klobásky a vajcia miznú vo vrec-
kách oboch chlapcov. Možno mu vezmú rovno celý košík.
Kuchárka sa ho určite bude pýtať na potraviny, ktoré si vzal
z komory. Ale ak zmizne aj košík, bude zle.

„Pozrime sa,“ povedal ten väčší s ryšavoplavou hrivou
a pehami okolo nosa. Zdvihol utierku, ktorou Rudolf zakryl
svoje poklady. Za nechtami sa mu usadila hrubá vrstva špi-
ny. Rudolfovi sa zdalo, že cíti smrad zmiešaný s kyslastým
potom, ktorý na ošúchanej košeli ryšavého chlapca vytváral
svetlé flaky pod pazuchami.

„A kam to ideš?“

Rudolf rezignovane mykol plecom. Už tušil, že celý jeho
plán možno práve teraz zlyhá pre týchto dvoch chlapcov
a domov sa vráti s prázdnyimi rukami. Najprv sa naňho
nahnevá kuchárka, potom celý týždeň určite nebude smieť
z domu. Podľa toho, ako naňho ten ryšavý gánil, bude rád,
ak sa vráti živý a zdravý na Marktgasse. Rudolf sa vzchopil
a pozrel sa mu do očí.

„Za jedným dievčaťom.“

„Aha!“ Ryšavý chlapec štuchol Jürga do boku. „Nie si na
to trochu primalý? Veď ti ešte len dorastajú zuby.“

Rudolf preglgol. Zasiahol ho na citlivom mieste, ale už
mu bolo všetko jedno. Z tejto situácie sotva vyviazne bez
úhony. Možno má aj citlivejšie miesta než medzeru medzi
zubami.

Keď sa mu ešte chvíľu posmievali, ten s trakmi sa spýtal:
„A má to dievča aj meno?“

Rudolf zaváhal. Môže jej tým ublížiť? Už aj výprask od
tých chalanov bude až-až. Ale čo iné mu zostáva?

„Volá sa Binia,“ hlesol potichu.

„Binia?“ Obaja sa naňho pozreli, akoby im povedal, že ide za Šípkovou Ruženkou či Popoluškou. Akoby si z nich uťahoval.

„Myslíš azda Biniu Haabovú?“ uisťoval sa ryšavý.

Rudolf pokrčil plecami.

„Viem len to, že sa volá Binia a predáva kvety hore na trhu. Jej otec je lodník. Poznáte ju?“

„Či poznáme Biniu? Samozrejme! Biniu tu pozná každý, však, Jürg?“

Druhý chalan prikývol. Ale bolo to dobré, alebo zlé?

„A ten košík je pre ňu?“ spýtal sa pehavý chlapec. Rudolf prikývol.

„Tak pod's nami. Zavedieme ťa k nej. Jürg, vezmi mu ten košík, nech nezakopne na schodoch a neprinesie jej vajíčkový šalát.“ Chlapec sa zasmial. „Volám sa Ferdi, a ty si či?“

„Rudolf. Rudolf Lindt.“

„Je tvoj otec veľké zviera tam hore v meste?“

„Je len lekárnik.“ Rudolf si hánkami utrel nos. Zostával v strehu, ale najhorší strach ho prešiel. Možno sa predsa len vyhne výprasku.

BINIA HAABOVÁ

Aké nudné popoludnie! Na obitom drevenom kláte, ktorý priplavila rieka, ležali rozhádzané hracie karty. Binia sedela na svojom tróne v strede opusteného skladu s rozbitými okennými tabuľami. Na hlave mala hnedý roztrhaný cylinder. Jej trónom bolo prútené kreslo s nohami rôznej dĺžky. Dnes nevedela nájsť ani štvrtého hráča. Kam sa všetci podeli? Azda nesedia doma nad úlohami? Chlapci možno museli pomáhať otcom a dievčatá mamám. Ale veď ešte

určite prídu. Vždy sa napokon podarí dať dokopy štvoricu. Karty ju už celé mesiace veľmi bavili a šikovný hráč si občas čosi aj privyrobil. Karl a Hansruedi, s ktorými práve hrala, si čoskoro z dlhej chvíle skočia do vlasov.

„Pst! Obaja teraz ticho!“ okríkla ich Binia.

„Prečo, deje sa niečo?“ Karl už držal Hansruediho vo zveráku.

„Zdá sa mi, že niekto ide,“ poznamenala Binia.

„Niekto z našich?“ spýtal sa Hansruedi a vymanil sa z Karlovho zovretia.

„Ticho!“ zopakovala Binia, prižmúrila oči a nastražila uši. Klop, klop-klop, ozvalo sa od dverí. Potom ešte raz klop, klop-klop.

„Naši,“ pochopila Binia a sledovala, ako niekto odsúva dvere. Hrdzavé koleso drnčalo jazdiac po železnej lište, na ktorej bolo zavesené. Cez škáru medzi dverami vniklo denné svetlo a oslepilo ju. Aj tak spoznala veľkú, chudú postavu. To mohol byť len Ferdi. Ten druhý menší musí byť Jürg, Ferdiho večný tieň. Ale priviedli ešte tretieho, ktorý do temného skladu len zízal a neodvážil sa vojsť, kým ho Ferdi nechtyl za plecía a nevŕátil dnu.

Binia ho spoznala skôr než Ferdi zakričal: „Pozri, koho sme ti priviedli!“ Vyskočila tak prudko, že prevrhla svoj trón, zahodila cylinder do kúta a vybehla popri nich von.

Zakričala, že sa hneď vráti, cítila na chrbte ich pohľady, ale nezastavila sa, a ani raz sa neobzrela. Fagana z horného mesta, ktorý jej daroval čokoládu, si nevšímala. Volal sa asi Rudolf, áno, Rudolf. Čo tu chce?

Bežala k pracovni, pod ktorou tiekol potôčik. Tam si kľakla k vode a rýchlo si umyla ruky a tvár. Potom si prehrabala vlasy mokkými prstami a zaplietla si ich do vrkoča. Určite vyzerá ako zbojníkova nevesta. Sukňu mala zaprášenú a blúzku na viacerých miestach zašitú. Potľapkala si po stehnách, aby si aspoň trochu vyprášila sukňu. Veľmi to

nepomohlo. Takto sa obliekajú ľudia v Matte. Veď nech len vidí, ako vyzerá, keď sa nevyparádi na trh. Ale aspoň už má čistú tvár. Prehodila si vlasy dozadu a bežala späť do starého skladu.

Dvere zostali pootvorené. Kol'ká neopatrnosť! Za iných okolností by za to kamarátov znosila pod čiernu zem. Ale vedela, že má návštevu a musí sa správať slušne.

Na tmú si človek musel najprv zvyknúť, tomuto Rudolfovi určite naháňala strach. Stál vedľa jej trónu. Samozrejme, nedovolili mu sadnúť si do kresla. To patrilo jej. Nikto iný na ňom nikdy nesedel, a nebude ani on.

„Ahoj, Rudolf. Čo tu robíš?“

„Išiel za tebou,“ vysvetlil jej Ferdi. „Priviedli sme ho sem a Jürg mu niesol košík. Schody do Matte sú príliš strmé pre chlapca s krátkymi nohami. Volá sa Rudolf.“

„To už viem, ty mudrlant.“ Podala Rudolfovi ruku.

„Ahoj, Binia,“ povedal a placho sa usmial modrými očami. Aj ústa sa mu usmievali, hoci s privretými perami.

„Čo si to priniesol?“ spýtala sa.

„Pozri.“ Ferdi odtiahol utierku. „Tu máme vajcia, pár jablák, tu dve tučné klobásy, a čo je tam dolu? Aha, chlieb!“

„Pre mňa?“ začudovala sa Binia.

Rudolf prikývol. „Vieš predsa, za čo.“

„Viem,“ usmiala sa. „Viem, za čo. Kamaráti, podelím sa s vami o klobásy a chlieb.“

Vybalila peceň a rozlomila ho napoly. Jednu polovicu položila na drevený klát, ku kartám. Vedľa nej jednu z klobás. Každému hodila jablko.

„Vajcia zanesiem mame,“ rozhodla sa a vzala košík.

„Pod!“ vyzvala Rudolfa, ktorý všetko pozorne sledoval. „Ideme.“

Chlapci za nimi chvíľu sklamane hľadeli, kým Ferdi nevytiahol z vrečka lovecký nôž a nezačal deliť klobásu. Určite

sa čochvíľa pohádajú o najväčší kúsok, až napokon skončí vo Ferdiho žalúdku.

Binia za sebou zatiahla dvere a vyšla s Rudolfom na slnko.

„Pôjdeme za tvojou mamou?“ spýtal sa.

Binia vyplla hrud' a voľnú ruku si založila v bok.

„Počuj, ty si mi dnes vôbec nepriniesol čokoládu?“

„Ale áno,“ odvetil. „Z mojich zásob. Už to nie je celá tabuľka. Jeden pásik chýba.“

„Ukáž mi ju,“ vyzvala ho Binia. Rudolf siahol do vrecka kabáta a vytiahol načatú tabuľku.

„Trochu zmäkla,“ poznamenal smutne.

„To je v poriadku.“ Binia si ju vložila do košíka.

Prešli okolo práčovne cez ulicu Gerberngasse až k mostu Nydeggbücke a Binia ukázala Rudolfovi svoje obľúbené miesto pod prvým mostným oblúkom, na úzkom páse riečnych kameňov. Usadili sa tam a Rudolf sledoval, ako si Binia necháva čokoládu kúsok po kúsku rozpúšťať na jazyku. On jej ju celú doprial. Zjedla všetko okrem posledného pásika, ktorý si odložila na horšie časy.

Keď už slnko kleslo a rieka sa sfarbila do tmavozelena, Binia sa odhodlala Rudolfa odprevadiť po schodoch. V šere zakopol, chytila ho za ruku a držala ho, kým nevyšli na ulicu. Až o kus ďalej sa s ním rozlúčila. Pozrela sa naňho a rýchlo mu vtisla bozk na líce. Vedela by odprisahať, že v tej chvíli sa Rudolfova tvár rozžiarila, a preto sa od nej rýchlo odvrátil a odbehol. Binia zostala stáť a čakala, kým sa Rudolf ešte raz otočí a zamáva jej na rozlúčku. Bola si istá, že sa pritom usmieva so zavretými ústami.

„Tvoj košík!“ zakričala a rozbehla sa za ním. On sa zvrhol a vydal sa jej naproti. Zdvihla si zásteru a opatrne do nej uložila vajcia aj druhú klobásu, polovicu chleba si strčila pod pazuchu.

Rudolf vzal košík a čakal. Binia by prisahala, že jej nastrčil druhé líce a pýtal si druhý bozk. Ale tú láskavosť mu neurobila. Jeden bozk musí štrbavému chlapčisku stačiť. Nech je aj pekný ako obrázok.

RUDOLF LINDT

„Dobrý deň,“ zamrlala pani Ruutzová a pretlačila sa cez vchodové dvere, ktoré len náúzko pootvorila, akoby sa obávala, že do ctihodnej lekárne pána Lindta na Marktgasse vpustí príliš veľa obyčajného mestského vzduchu. „Ako si len vyrástol, odkedy som ťa tu videla naposledy. Nemala by som ťa už radšej oslovovať Rudolf, či dokonca pán Lindt?“

Ďalej sa tvárila mrzuto, a tak sa nedalo rozoznať, či si z neho len ťahuje, alebo to myslí vážne.

Rudolf sklopil zrak. Veľmi nevyrástol, za predajným pultom však vyliezol na malý stolček. Asistent Bruno mu pomohol obliecť si jeho plášť. Okolo brucha mu ho zaviazal látkovou stuhou, lebo mu bol prídlhý. Potom vytiahol z vrečka nohavíc jemný hrebeň, urobil mu pútec presne v strede a účes mu dokončil trochou pomády.

„Teraz vyzeráš ako ja,“ žartoval a Rudolf si v duchu pomyslel: len to nie. Asistent mal hrboľ na nose a oči príliš blízko pri sebe. Vlastne mu pripomínal sovu, ale možno to tak vnímal len on. Než odišiel čosi vybaviť, Bruno mu povedal, že do obedňajšej prestávky už okrem pani Ruutzovej žiadny zákazník nepríde. Len ona si má ešte vyzdvihnúť objednanú arnikovú masť. Stačí jej podať nádobku z police pod pultom a prebrať peniaze. Dvadsaťosem rappenov, pani pozná cenu, prichádza si po ňu pravidelne. Rudolf už stál pripravený s nádobkou v ruke a hneď povedal:

„Dvadsaťosem rappenov.“

„Čože, až toľko?“ zvolala pani Ruutzová a Rudolf zaváhal.

„Cena je ako vždy,“ vyhlásil, ale istý si už nebol.

„Naozaj?“ prekvapene naňho pozrela. „Dvadsaťosem. Si si istý?“

Rudolf nedal najavo svoju neistotu. Pokrčil plecami v priveľkom plášti.

„Pripravená osobitne pre vás, z arniky, ktorú môj otec zbiera priamo na vrcholkoch hôr.“

„Aha, ja som si doteraz myslela, že rastie aj na *Güsche* a človek sa nemusí štverať tak vysoko.“ Staršia pani vytiahla vreckovku a dôkladne si utrela nos. Zjavne nemala naponáhlo. Bernčania prezývali svoj domáci vrch *Güsche*. Inak sa volal Gurten.

„Je tvoj otec poľovník, keď chodí do hôr?“ spýtala sa, keď vreckovku opäť odložila.

„Nie, chodí tam len pre radosť,“ odpovedal Rudolf a neskladal ruku z nádobky s masťou.

Ruutzová zavrtela hlavou. „Takže nie za zvieratami ani kvôli liečivým rastlinám.“

„Ale áno, aj liečivé rastliny mu robia radosť,“ priznal Rudolf. „Veď minulý rok s kamarátom Theom Simlerom a niekoľkými ďalšími založili Švajčiarsky alpský klub.“

Stalo sa to v Oltene, v reštaurácii pri železničnej stanici.

„My Švajčiari nesmieme naše hory prenechať Angličanom či Rakúšanom,“ vyhlásil vtedy Simler. Rudolfov otec s ďalšími chlapmi sa k nemu pridali.

Pani Ruutzová zavrtela hlavou.

„Ja už dnešným mladým nerozumiem,“ vzdychla si. „A mužom už vôbec nie.“

Konečne sa jej na perách zjavil náznak úsmevu.

„Prečo sa musí vážený občan so ženou a deťmi dobrovoľne vystavovať nebezpečenstvu? Vieš mi to vysvetliť, Ru-

dolf?“ Naliehavo sa naňho pozrela. „Ty občas chodíš do hôr s otcom, však?“

„Nie,“ odvetil Rudolf. „Mám ešte prikrátke nohy.“

„A tvoj plášť je ešte trochu pridlhý,“ usmiala sa pani Ruutzová. „Tak čo hovoríš, koľko chceš za tú masť? Potrebujem ju na kĺby. Najmä kolená mi už pri chôdzi neslúžia.“

„Dvadsaťosem,“ zopakoval Rudolf bez zaváhania. Istota sa mu vrátila. Ona to predsa musela vedieť. Už pochopil, že sa ho len pokúšala zmiať.

„A si si úplne istý?“ Vyberala mince z peňaženky a každú si obzerala z oboch strán, než ju položila na pult.

Rudolf prikývol a spočítal ich.

„Ešte chýbajú dve.“

S nevôľou vybrala ešte jednu dvojku.

„Lindtova masť nie je veru lacný špás,“ vzdychla si pani Ruutzová.

„Ale účinkuje,“ pripomenul jej Rudolf. „A pomáha aj vám, inak by ste na ňu nemínali peniaze.“

Staršia pani sa naňho prekvapene pozrela.

„Nech sa len tvoj otec túla po horách a ty sa priuč lekárnickému remeslu. Ako obchodník si už celkom k svetu.“

Rudolf nasypal mince do pokladne, pani Ruutzová si uložila nádobku s masťou do košíka a zvrtila sa k dverám.

„Tak dovidenia,“ zvolal za ňou Rudolf. „Keď sa vám minie, určite sa znovu uvidíme. Naša arniková masť je predsa najlepšia v celom Berne.“

„Rozhodne je najdrahšia,“ dodala zákazníčka a pretlačila sa cez škáru sklenených dverí. Až zvonku mu ešte raz zamávala a takmer sa usmiala.

Keď sa Bruno vrátil z pochôdzky, spýtal sa Rudolfa, či si pani Ruutzová prišla po liek. Rudolf prikývol.

„A čo?“ spýtal sa Bruno.

„A čo?“

„Nesťažovala sa ako zvyčajne na cenu?“

„Ale áno,“ odpovedal Rudolf.

„A čo? Dal si jej zľavu alebo si jej pridal mydielko ako darček?“

„Nič.“ Rudolf si rozviazal stuhu, ktorá držala Brunov plášť. „Prečo?“

„Lebo sa vždy sťažuje, že nemá dosť peňazí a musí šetriť.“

„O tom sa nezmienila,“ odpovedal Rudolf. „A ty tiež nie.“

Bruno sa naňho zvláštne pozrel. Ale keď urobil všetko správne. Povedal jej dvadsaťosem, nie dvadsaťšesť a kúsok mydla.

„Keď prídeš nabudúce, môžeme spolu namiešať masť. Alebo vyrobiť alkoholový výťažok z arniky. Ale nesmieš ochutnávať, jasné?“ Bruno žmurkol. „Aby sme ťa napokon nemuseli viesť do nemocnice.“

„Nechcem miešať masť ani robiť hlúposti v lekárni,“ vyhlásil Rudolf.

„Takže si u mňa skončil?“ spýtal sa Bruno znepokojene. „Pre pani Ruutzovú?“

„Vôbec nie,“ upokojil ho Rudolf. „Prídem, ale len predávať a inkasovať rappeny. Nechcem nič miešať. Teraz som hladný, pôjdem domov.“

Rudolf zliezol zo stolčeka a Bruno mu podržal dvere ako zákazníkovi. Dokonca sa mu zdvorilo uklonil.

„Dobrá chuť!“ zaželel mu na odchod.

Keď sa Rudolf ocitol vonku na Marktgasse, cítil úľavu. Nenásytne vdychoval príjemné a nepríjemné vône mesta. Dnes to tu páchlo najmä konskou šťankou a zhnitými jablkami, starými drevenými sudmi a kyslým pivom. Bruno a práce v lekárni mal nadnesť dosť.